

POSTANOWIENIE

27 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Jacek Widło

na posiedzeniu niejawnym 27 września 2023 r. w Warszawie,
w sprawie z powództwa W.P. i A.P.
przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w W.
o ustalenie i zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Banku spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku
z 17 stycznia 2022 r., I ACa 631/20,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od pozwanej Banku spółki akcyjnej w W. na rzecz powodów W.P. i A.P. kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) złotych z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia pozwanemu niniejszego postanowienia, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Pozwany Bank spółka akcyjna w W. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 17 stycznia 2022 r., w sprawie z powództwa W.P. i A.P., o ustalenie i zapłatę zaskarżając ten wyrok w całości, wnosząc o jego uchylenie w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Jako podstawę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania powołał się na art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., tj. oczywistą zasadność skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy, zważył co następuje.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać szczegółowe i wyczerpujące argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Skarga kasacyjna może zostać uznana za oczywiście uzasadnioną tylko wówczas, gdy trafność jej zarzutów jest dostrzegalna od razu, na pierwszy rzut oka, bez przeprowadzania wnikliwej jurydycznej ich analizy. Chodzi więc o szczególne, kwalifikowane wypadki naruszenia prawa przez sąd drugiej instancji dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika, a więc chodzi o sytuacje, kiedy wyrok może być uznany za bezprawny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 stycznia 2003 r., V CZ 197/02, OSNC 2004, Nr 3, poz. 49). Skarżący powołuje się na oczywistą zasadność rzeczzonej skargi w związku z uznaniem łączącej strony umowy o kredyt hipoteczny nr [...] z dnia 8 lutego 2008 roku, za nieważną wobec okoliczności, że zakwestionowane przez powodów postanowienia umowne stanowią postanowienia abuzywne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., a jednocześnie odnoszą się do przedmiotu świadczenia głównego określonego w umowie, zatem po ich eliminacji nie jest możliwe dalsze wykonywanie umowy. Kwestionowane postanowienia dotyczyły odesłania do tabel kursowych banku jednostronnie kształtowanych przez bank. Skarżący twierdzi, że ustalane na jej podstawie kursy walut miały charakter rynkowy, bank nie kształtował ich dowolnie, postanowienia

umowne były indywidualnie negocjowane, dotyczą głównych świadczeń stron a więc w oczywisty sposób były sformułowane jednoznacznie.

W postanowieniach umownych ustalono, że bank do przeliczeń wysokości rat kapitałowo-odsetkowych spłacanego kredytu stosuje kurs sprzedaży waluty CHF, obowiązujący w pozwanym banku według aktualnej tabeli kursów, bez wskazania szczegółowego mechanizmu ustalania wysokości rat.

Odnosząc się do wskazanej podstawy kasacyjnej, należy uznać, że skarżący nie wykazał oczywistej zasadności skargi ze względu na podniesione zarzuty.

W sprawie ustalono, czym Sąd Najwyższy jest związany, że postanowienia indeksacyjne umowy nie były przedmiotem indywidualnych negocjacji (s.10 uzasadnienia). Mechanizm ustalenia spreadu walutowego nie był jasny, zrozumiały i przejrzysty, mógł być dowolnie kształtowany przez bank, na co nie mieli wpływu kredytobiorcy.

Sąd Najwyższy w swoim stanowisku orzeczniczym jednolicie przyjmuje, że tak sformułowane postanowienia umowy jakie występują w stanie faktycznym sprawy zawierające, w ustaleniu kursów walut, odesłanie do tabel bankowych są nieprecyzyjne i nie pozwalają na ustalenie z góry mechanizmu przeliczania rat przy ustalaniu kursów walut.

Stanowisko o niedozwolonym charakterze tego rodzaju postanowień, w których możliwość ustalania kursu walut (a zatem również wysokości świadczeń) zależy od arbitralnej decyzji jednej ze stron, jest już ugruntowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego (zob. m.in. następujące wyroki: z 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14; z 8 września 2016 r., II CSK 750/15; z 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16; z 24 października 2018 r., II CSK 632/17; z 13 grudnia 2018 r., V CSK 559/17; z 27 lutego 2019 r., II CSK 19/18; z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 29 października 2019 r., IV CSK 309/18; z 7 listopada 2019 r., IV CSK 13/19; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18; z 30 września 2020 r., I CSK 556/18; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 28 września 2021 r., I CSKP 74/21; z 7 lutego 2023 r., II CSKP 1541/22; postanowienia SN 29 marca 2023 r., I CSK 3031/22; z 27 kwietnia 2023 r., I CSK 3374/22). Ocena prawna Sądu Apelacyjnego w tym zakresie jest zgodna z dominującą linią orzecniczą. Podobnie jeżeli chodzi o skutki stwierdzonej abuzywności. Jak wynika z orzecznictwa sądów polskich,

Sądu Najwyższego oraz dorobku orzeczniczego Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (np.: wyrok TSUE z 3 października 2019 r. w sprawie C-260/18, Dziubak; wyrok SN z 29 października 2019 r., IV CSK 308/18; wyrok SN z 27 listopada 2019 r., II CSK 483/18), w razie sporu o ważność umowy kredytu bankowego denominowanego (indeksowanego) do obcej waluty, w której treści znajduje się niedozwolona klauzula konsumencka dotycząca sposobu tej denominacji, rozpatrzyć należy trzy możliwości rozstrzygnięcia. Pierwsza, to stwierdzenie nieważności umowy, która bez klauzuli niedozwolonej nie może dalej funkcjonować w obrocie prawnym, zwłaszcza ze względu na brak (odpadnięcie) któregoś z koniecznych składników (*essentialia negotii*) umowy nazwanej kredytu bankowego. Druga to przyjęcie, że umowa jest ważna, ale w miejsce bezskutecznych postanowień waloryzacyjnych nie wchodzi żadne dodatkowe postanowienia. Trzecia, to przyjęcie, że umowa jest ważna i jej uzupełnienie przez sąd przez wprowadzenie w miejsce niedozwolonych klauzul innego mechanizmu waloryzacji. Obecnie przyjmuje się za wiodącą pierwszą z zaprezentowanych powyżej możliwości (zob. m.in. uchwałę Sądu Najwyższego z 29 czerwca 2007 r., III CZP 62/07 oraz uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, a także wyroki Sądu Najwyższego: z 30 maja 2014 r., III CSK 204/13; z 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16; z 24 października 2018 r., II CSK 632/17; z 7 lutego 2023 r., II CSKP 1541/22; postanowienia SN z 29 marca 2023 r., I CSK 3031/22, z 27 kwietnia 2023 r., I CSK 3374/22).

W tym kontekście nie można uznać, że skarga jest oczywiście uzasadniona.

Wykładnia art. 385¹ § 1 k.c., którą zastosował sąd odwoławczy, w kontekście pojęcia „głównych świadczeń stron” w aktualnym orzecznictwie Sądu Najwyższego też nie budzi wątpliwości. Klauzule przeliczeniowe zastrzeżone w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego do waluty obcej, określają główne świadczenie kredytobiorcy (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18; z 30 września 2020 r., I CSK 556/18; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 27 lipca 2021 r., V CSKP 49/21; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 415/22, z 7 lutego 2023 r., II CSKP 1541/22). Na takim stanowisku stoi też orzecznictwo TSUE (zob. np. wyroki: z 20 września 2017 r., C-186/16, Ruxandra Paula Andriciuc i in. przeciwko

Banca Românească SA, pkt 37; z 20 września 2018 r., C-51/17, OTP Bank Nyrt. i OTP Faktoring Követeléskezelő Zrt przeciwko Teréz Ilyés i Emil Kiss, pkt 68; z 14 marca 2019 r., C-118/17, Zsuzsanna Dunai przeciwko ERSTE Bank Hungary Zrt, pkt 48; z 3 października 2019 r., C-260/18, Kamil Dziubak i Justyna Dziubak przeciwko Raiffeisen Bank International AG, pkt 44).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz – co do kosztów postępowania – art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 265 ze zm.) postanowił jak w sentencji.

(A.G.)

[ms]